

Majandus- ja infotehnoloogiainistri määruse „Turismisektori tarkvarade liitumis- ja liidestamistoetus” eelnõu seletuskiri

1. Sissejuhatus

Majandus- ja infotehnoloogiainistri määrus „Turismisektori tarkvarade liitumis- ja liidestamistoetus“ (edaspidi ka *toetus*) kehtestatakse riigieelarve seaduse § 53¹ lõike 1 alusel. Selle kohaselt võib minister kehtestada määrusega tingimused ja korra ministeeriumi valitsemisala vahendite arvelt riigisisese toetusprogrammi elluviimiseks, toetusprogrammist vahendite saamiseks ning saadud vahendite kasutamiseks, kui nimetatud tingimused ja kord ei tulene muust õigusaktist.

Määrusega panustatakse riigi eelarvestrateegia 2023–2026 tulemusvaldkonna „Teadus- ja arendustegevus ning ettevõtlus“ programmi „Ettevõtluskeskkond“ meetme „Ettevõtluskeskkonna arendamine, rahvusvahelistumise toetamine ja investeringute soodustamine“ tegevuse „Ettevõtete konkurentsivõime ja ekspordi edendamine“ elluviimisesse ja selle näitaja „Turismiteenuste eksport“ sihttaseme saavutamisse.

Eelnõu on suunatud „Eesti turismistrateegia 2022–2025“ (edaspidi *turismistrateegia*) visiooni ja eesmärgi elluviimisele, panustades eelkõige turismistrateegia toote- ja sihtkohaarenduse valdkonna tegevussuunda „Digi-, innovatsiooni- ja rohepööre” ning täites visiooni alapunkti „Eesti turismisektoris on toimunud arenguhüpe – ettevõtted ja sihtkohad on paindlikult ja uuenduslikult kohanenud tarbijate ootustega ning kasvanud on turismisektori lisandväärtus.”

Kuna turismi – nagu kõiki teisi valdkondi – mõjutab digitaliseerimise areng, peab ka turismisektor pöörama tähelepanu tööprotsesside automatiseerimisele, *online*-kättesaadavusele, digiturundusele, personaliseeritud teenustele ja andmetele, kaasaegsete tehnoloogiate kasutuselevõtule.

Toetus panustab otseselt turismistrateegia eesmärgi „Digitaliseerimine annab konkurentsieelise ja efektiivsuse” saavutamisse, mille tulemuseks on ettevõtjate vähenenud halduskoormus, kuna tarkvarade kasutuselevõtmine ja nende integreerimine teenusepakkuja kasutatavate teiste tarkvaradega toetab tõhusat ressursihaldust, andmete kogumist, edastamist ja analüüsi.

Toetuse otsene sihtrühm on turismiettevõtjad ja turismiteenuse pakkujad, kelle ärieline edukus sõltub sellest, et nende tooted, teenused ja tehnoloogiad oleksid rahvusvaheliselt konkurentsivõimelised ja kes vajavad tuge turismisektori tarkvaradega liitumiseks ja nende omavaheliseks liidestamiseks.

Tegevuse kaudseks sihtgrupiks on turismiteenuste tarbijad, sh väliskülalastajad, kelle jaoks paraneb teenuse kättesaadavus, kiirus ja usaldusväärsus.

Eelnõuga sätestatakse toetuse tingimused ja menetlusnormid ning toetuse taotleja ja toetuse saaja kohustused ning Ettevõtluse ja Innovatsiooni Sihtasutuse õigused ja kohustused.

Tegevusi rahastatakse jooksva avatud taotlemisena. Toetuse andmist on kavandatud ellu viia üle-eestilisena.

Eelnõu valmis Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium ja Ettevõtluse ja Innovatsiooni Sihtasutus koostöös.

Eelnõu ja seletuskirja koostasid ettevõtlus- ja tarbijakaitse osakonna turisminõunik Ede Teinbas (ede.teinbas@mkm.ee, 715 3407) ning Ettevõtluse ja Innovatsiooni Sihtasutuse turismiosakonna projektijuht Ave Pill (ave.pill@eas.ee, 5850 8793) ja Ettevõtluse ja Innovatsiooni Sihtasutuse toetuste osakonna valdkonnajuht Riin Roosalu (riin.roosalu@eas.ee, 514 0587). Eelnõu juriidilise ekspertiisi tegid Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi õigusosakonna õigusnõunik Gerly Lootus (gerly.lootus@mkm.ee, 639 7652) ning Ettevõtluse ja Innovatsiooni Sihtasutuse jurist Age Rebane (age.rebane@eas.ee, 627 9401). Eelnõu ja seletuskirja on keeleteoimetanud Justiitsministeeriumi õigusloome korralduse talituse toimetaja Airi Kapanen (airi.kapanen@just.ee).

2. Eelnõu sisu ja võrdlev analüüs

Eelnõu koosneb viiest peatükist ja 23 paragrahvist. Peatükid jagunevad järgmiselt:

- 1) üldsätted;
- 2) toetuse andmise tingimused;
- 3) toetuse taotlemine ning taotluste menetlemine;
- 4) aruande esitamine ja toetuse maksmine;
- 5) toetuse saaja ning Ettevõtluse ja Innovatsiooni Sihtasutuse õigused ja kohustused ning toetuse tagastamine.

1. peatükk

Üldsätted

Eelnõu § 1 kehtestab määruse eelnõu kohaldamisala. Eelnõus sätestatakse turismisektori tarkvarade liitumis- ja liidestamistoetuse andmise tingimused ja kord.

Eelnõu § 2 määratleb toetuse andmise eesmärgi.

Toetuse eesmärk on toetada turismiteenuseid pakkuvates ettevõtetes ja organisatsioonides tööprotsesside digitaliseerimist ja automatiseerimist erinevate tarkvarade ja nende funktsionaalsuste kasutuselevõtmise ning nende omavahelise liidestamise kaudu.

Toetus võimaldab liitumist tarkvaraga, näiteks võtta kasutusele uus PMS ehk hotellitarkvara (ingl *property management software*) ja/või liidestada erinevaid tarkvarasid, näiteks ettevõttes olemasolevad PMS ja POS ehk kassasüsteemi tarkvara (ingl *point of sale*).

Sealhulgas saab toetada mõlemat tegevust korraga – nii uue tarkvaraga liitumist kui ka samaaegset liidestamist (näiteks ressursihalduse tarkvara juurutamine ning selle liidestamine kassasüsteemi ja raamatupidamise tarkvaraga), et tarkvarad oleksid omavahel integreeritud ja võimaldaks automaatset andmevahetust.

Toetuse andmise tulemusena:

- 1) kasvab turismiteenuste pakkujate konkurentsivõime, sest teenuste arv ja kvaliteet ning nende kättesaadavus paranevad. Teenuste pakkumine muutub paindlikumaks – on võimalik pakkuda rohkem erinevaid teenuseid ning suuremas osas tulla vastu klientide erisoovidele;

2) kasvab turismiteenuste pakkujate tööjõutootlikkus, kuna kaovad dubleerivad ja väärtust mitte lisavad tegevused, ehk siis sama ressursiga on võimalik käsitleda rohkem klientide päringuid ning teenindada rohkem kliente. Näiteks sama turismiteenus saab olla müügis mitmes online kanalis korraga või raamatupidaja ei pea enam käsitsi andmeid finantstarkvarasse sisestama, vaid andmed liiguvad integreeritult müügitarkvarast finantstarkvarasse.

3) paraneb turismiteenuste pakkujate tööprotsessides tekkivate andmete kogus ja nende kvaliteet ja andmeanalüüsi võimekus, mille tulemusena tekib võimalus äritegevuse sügavamaks analüüsiks ning sellest tulenevalt omakorda kvaliteetsemate äriotsuste tegemise võimekus;

4) kasvab turismiteenuste pakkujate võimekus uudsete digitaalsete tehnoloogiate (nt tehisintellekt) juurutamiseks.

Eelnõu §-s 3 sätestatakse riigiabi reeglid, mida toetuse andmisel järgitakse, sealhulgas riigiabi andmisel järgitavad õiguslikud alused ja neid sätestavad dokumendid. Määrusega antav toetus on § 3 lõike 1 kohaselt vähese tähtsusega abi Euroopa Komisjoni määruse (EL) nr 1407/2013¹ (edaspidi *vähese tähtsusega abi määrus*) tähenduses.

Paragrahvi 3 lõikes 2 nimetatakse isikud, kellele määrust ei kohaldata.

Eelnõu § 4 sõnastab määruses läbivalt kasutatavad terminid ja nende mõistesisu.

Määruses on lahti seletatud terminid, mis on vajalikud määruse rakendamiseks.

Liitumise all mõeldakse seda, kui turismiteenuse pakkujad võtavad kasutusele tarkvarad oma tööprotsesside digitaliseerimiseks, sh uue kasutuselevõetava tarkvara liidestamine ettevõttes juba kasutusel olevate tarkvaradega.

Liidestamise all peetakse silmas turismiteenuse pakkuja olemasolevate tarkvarade omavahelist liidestamist selleks, et andmed oleksid integreeritud.

Eelnõu § 4 lõike 1 punktis 4 on turismiteenuse pakkujatena loetletud ettevõtjad ja teised juriidilised isikud ja asutused, kes pakuvad vähemalt üht järgmistest teenustest: majutusteenus, toitlustusteenus, spaa- ja taastusraviteenus, konverentsi- ja sündmuskorraldusteenus, reisiettevõtja teenus, giiditeenus, aktiivse puhkuse ja loodusturismiteenus, muuseum, atraktsioon, teemapark.

Toetuse taotleja määrab kindlaks oma teenuste pakkumise valdkonna(d) ja kirjeldab need taotlusvormis, sh lisab info selle kohta, millisest avalikust kanalist (veebileht, sotsiaalmeedia, puhkaeestis.ee andmebaas vms) on tema teenused avalikult kättesaadavad. Turismiteenuse pakkujat ei määratleta EMTAK koodi või muu klassifikaatori järgi, kuna kõikide nimetatud turismiteenuste eristamiseks klassifikaatori alusel puuduvad piisavalt kvaliteetsed andmed ning üks toetuse saaja pakub enamasti erinevaid teenuseid. Teenuste eristamine ei kannu sisulist eesmärki taotluse menetlemise mõttes, vaid on vajalik hilisema statistika tegemiseks, millises valdkonnas toetust (enam) kasutati.

¹ Euroopa Komisjoni määruses (EL) nr 1407/2013, milles käsitletakse Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklite 107 ja 108 kohaldamist vähese tähtsusega abi suhtes (ELT L 352, 24.12.2013, lk 1–8).

Eelnõu § 4 lõike 1 punkti 9 kohaselt on toetus mõeldud eeskätt turismiettevõtte tööprotsesside digitaliseerimiseks, milleks on:

- a. ressursside planeerimine. Ressurssideks võivad olla näiteks töötajad ja nende kompetentsid, ruumid (nt majutustuba, seminari- vm ruum, saun) või teenuse osutamise vahendid ja tööriistad, nt mööbel, jalgrattad, kanuud vmt; samuti materjalid, nende planeerimine, ost ja ladustamine;
- b. müügipakkumiste koostamine ja edastamine erinevatesse müügikanalitesse;
- c. klientide päringute haldamine ning pakkumuste tegemine ja kinnitamine;
- d. klientide andmete ja lepingute haldamine;
- e. külastajate vastuvõtmine, jooksev teenindamine (sh lisateenuste müük ja erinevate külastajate soovide täitmine, toitlustamine) ja külastajate lahkumine;
- f. külastaja lahkumise järgsete tegevuste haldamine:
 - i. ruumide koristamine;
 - ii. teenuste osutamise vahendite puhastamine, ettevalmistamine järgmise külastaja vastuvõtmiseks, vahendite transportimine teise kohta;
 - iii. külastaja teenindamiseks kasutatavate ruumide ja vahendite hooldamine, või kavandatud remont/(varu)osade vahetamine;
- g. turismiteenustega seotud arvete koostamine, esitamine ja nende tasumise kontrollimine;
- h. külastajate tagasiside küsimine ja analüüsimine;
- i. tööprotsesside mõõtmine ja analüüsimine.

Eelnõu §-id 5 ja 6 näevad ette, et toetuse taotlusi menetleb, otsuseid ja väljamakseid teeb ja järelevalvet teostab Ettevõtluse ja Innovatsiooni Sihtasutus. Ühtlasi sätestatakse, et toetusega seotud teave ja dokumendid edastatakse struktuuritoetuse registri e-toetuse keskkonna kaudu. Vaideid lahendab Ettevõtluse ja Innovatsiooni Sihtasutus haldusmenetluse seaduses sätestatud korras.

2. peatükk

Toetuse andmise tingimused

Eelnõu § 7 sõnastab määruse raames toetatavad ja mittetoetatavad tegevused.

Toetust antakse tegevustele, mis aitavad saavutada määruse §-s 2 esitatud eesmärgid ja tulemusi.

Eelnõu § 7 lõike 1 ja 2 kohaselt toetatakse liitumist tarkvaradega, mis võimaldavad automatiseerida ja digitaliseerida turismiteenuste pakkumiste protsesse, näiteks:

- Aeroguest (majutusettevõtte klienditeekonna digitaliseerimine),
- Alldevice (seadmete hoolduse juhtimise digitaliseerimine),
- Begin (tööaja jälgimise digitaliseerimine),
- Bidrento (majutusettevõtte haldus ja broneerimismootor),
- Bokun (lisateenuste haldus ja broneerimismootor),
- Bouk (majutusettevõtte haldus ja broneerimismootor),
- Cloudbeds (majutusettevõtte haldus ja broneerimismootor),
- D-EDGE Connectivity (majutusettevõtte müügikanalite integratsioon),
- D-EDGE CRS (majutusettevõtte haldus ja broneerimismootor),
- D-EDGE Data Intelligence (majutusettevõtte käibejuhtimise digitaliseerimine),

- Eesti Matkaliidu projekt (matkaettevõtete broneerimismootor),
- Eesti Spaaliidu projekt (spaa broneerimismootor),
- Guestjoy (majutusettevõtte klienditeekonna digitaliseerimine),
- HotelBuddy (majutusettevõtte klienditeekonna digitaliseerimine),
- Hotellinx (majutusettevõtte haldus),
- HotelTime (majutusettevõtte haldus),
- Hotsoft (majutusettevõtte haldus),
- Infor HMS (majutusettevõtte haldus),
- LoQuiz (tuuride ja ekskursioonide klienditeekonna digitaliseerimine),
- Lydian (lisateenuste haldus ja broneerimismootor),
- Medispa (spaateenuste haldus ja broneerimismootor),
- Mews (majutusettevõtte haldus ja broneerimismootor),
- Moder (majutusettevõtte haldus ja broneerimismootor),
- Monotree (teenindava personali suhtluse digitaliseerimine),
- Oaky (majutusettevõtte klienditeekonna digitaliseerimine),
- Oracle Hospitality (majutusettevõtte haldus ja broneerimismootor),
- QlikView (juhtimise andmete integreerimise ja digitaliseerimise platvorm),
- Pipedrive (projektide juhtimise digitaliseerimine),
- RSVP (toitlustusettevõtte broneeringute digitaliseerimine),
- Salbos (majutusettevõtte haldus ja broneerimismootor),
- Scoro (projektide juhtimise digitaliseerimine),
- Siteminder (majutusettevõtte kanalite haldus ja broneerimismootor),
- TAC The Assistant Company (klienditeekonna digitaliseerimine)
- Touringery (majutusettevõtte ja lisateenuste haldus ja broneerimismootor),
- TravelGuider (lisateenuste broneerimismootor),
- TravelLine (majutusettevõtte haldus ja broneerimismootor).

Nimekiri ei ole toodud näidetega piiratud, taotleja võib valida ka mõne muu turismiteenuse haldamiseks mõeldud tarkvara, mis sobib konkreetse taotleja teenustega ja mille valik on põhjendatud ning koosõlas toetuse andmise eesmärkidega. Sellisel juhul hindab Ettevõttese ja Innovatsiooni Sihtasutus (kaasates vajadusel vastava eksperdi) taotluses valitud tarkvara sobivust turismiteenuste haldamiseks sobivate tarkvarade nimekirja ja sobivuse korral lisab selle vastavasse nimekirja.

Toetatakse ka taotleja kasutuses oleva tarkvara lisamoodulite kasutuselevõtmist ja/või lisafunktsionaalsuste arendamist.

Samuti antakse toetust liidestamiseks, st turismiteenuste pakkujate kasutuses olevate tarkvarade omavaheliseks liidestamiseks, et andmed oleksid integreeritud. Näiteks võib ressursihaldustarkvara liidestada finantstarkvaraga, personalitarkvaraga vms. Samas peab vähemalt üks liidestatavatest tarkvaradest olema otseselt seotud turismiteenuste osutamise protsessiga.

Eelnõu § 7 lõige 3 sätestab, et selle määruse alusel ei toetata liitumist MS Office'i ja Google'i tarkvaradega, turundusplatvormide ja e-posti turunduse tarkvaradega, kodulehe sisuhaldustarkvaradega, raamatupidamis- ja finantstarkvaradega ega kassasüsteemidega.

Ei toetata turundusplatvormide ja e-posti turunduse tarkvarade liidestamist mõne teise tarkvaraga. Samuti ei toetata olemasoleva tarkvara versiooniuuenduste kasutuselevõttu ega päris algusest uue tarkvara väljatöötamist ja arendamist.

Eelnõu § 7 lõige 4 kehtestab, et kui toetust taotletakse ka turismiteenuse osutamiseks vajaliku tarkvara liidestamiseks raamatupidamis- ja finantstarkvaraga, peab projekti lõppedes taotlejal olema võimekus väljastada ja vastu võtta e-arveid.

Eelnõu §-s 7 lõikes 5 tuuakse välja, et taotleja ei tohi võtta projektiga seotud kohustusi ja alustada tegevusi enne taotluse esitamist.

Eelnõu § 8 määrab abikõlblikud kulud ja nendega seonduvad tingimused.

Eelnõu § 8 lõige 1 toob esile, et abikõlblikuks saab lugeda kulusid, mis on sätestatud taotluse rahuldamise otsuses, mis on põhjendatud ja dokumentaalselt tõendatavad ning mis on tekkinud projekti abikõlblikkuse perioodil tehtavate toetatavate tegevuste käigus. Abikõlbliku kulu eest peab olema tasunud toetuse saaja ja lõike 3 kohaselt peab ta seda olema teinud kas projekti abikõlblikkuse perioodil või 45 kalendripäeva jooksul peale projekti abikõlblikkuse perioodi lõppu.

Lõige 2 kehtestab abikõlblike kulude loetelu. Abikõlblik on tarkvaraga liitumiseks või liidestamiseks tehtav ühekordne liitumis- ja juurutamiskulu. Püsikulud, nt kuutasusid või muu perioodi makseid ei toetata, v.a juhul kui see on ühekordse ja esmase liitumispaketi osa.

Abikõlblik on:

- 1) uue tarkvaralitsentsi ost või tarkvaraga liitumise ühekordne tasu;
- 2) liitumisega kaasnev juurutamiskulu, sh juurutamise projekti määramine, plaanimine ja juhtimine, muu hulgas:
 - tehnilise ülesande koostamine, sh tulevikuvaate loomine tööprotsesside kohta (ingl *to-be process*),
 - funktsionaalsete ja mitte-funktsionaalsete nõuete nimekirjade koostamine,
 - tarkvara seadistamine vastavalt tehnilisele ülesandele,
 - töötajate koolitamine,
 - uue kasutuselevõetava tarkvara liidestamine taotleja poolt juba kasutatava(te) tarkvara(de)ga.

Toetatakse sisseostetavat juurutamise teenust, mille eest võib tasuda nii arvega kui ka hankida selle võlaõigusliku lepingu alusel. Ettevõtte töötajate palgakulu ei ole abikõlblik.

Käibemaks on abikõlblik, kui taotleja ei saa seda tagasi küsida.

Lõige 5 nimetab mitteabikõlblikud kulud, milleks on taotleja tööjõukulud, kulud riistvara soetamiseks või rentimiseks, jooksvad halduskulud ning tehingud seotud isikute vahel.

Läbipaistvuse suurendamiseks ja menetluse, sealhulgas järelkontrolli lihtsustamiseks peavad lõike 4 kohaselt kõik abikõlblikud kulud olema tasutud pangaülekanadega.

Eelnõule on lisatud säte, mille kohaselt kuludokumentide alusel kulude hüvitamisel on abikõlbliku kuludokumendi miinimumsumma 100 eurot. Kõikide eelpool nimetatud sätete eesmärk on tagada rakendamise läbipaistvus ja kuluefektiivsus nii toetuse saajate kui ka teiste rakendussüsteemi osapoolte jaoks.

Kuludokumentide miinimumsumma kehtestamisel lähtuti varasemast kogemusest ettevõtjate projektide toetamisel ning sarnaste meetmete kulude struktuurist.

Eelnõu § 9 kehtestab toetatavate tegevuste toetuse suuruse ja osakaalu projekti maksumusest ning sellega seotud tingimused.

Lõike 1 kohaselt on ühe projekti taotletava toetuse miinimumsumma on 2000 eurot ja maksimumsumma 20 000 eurot.

Lõike 2 kohaselt on toetuse osakaal kuni 70% projekti abikõlblikest kuludest, mis tähendab, et taotleja peab 30 % projekti kuludest tasuma omafinantseeringuna. Omafinantseeringu nõue on mõistlik, et taotleja mõtleks läbi oma vajaduse tarkvara järele pikemas perspektiivis.

Eelnõu § 10 kehtestab projektide abikõlblikkuse perioodi pikkuse.

Lõikes 1 on kehtestatud projekti abikõlblikkuse perioodina taotluse rahuldamise otsuses määratud ajavahemik, millal peavad projekti tegevused algama ja lõppema ning millal tehakse projekti elluviimiseks vajalikud kulud. Lõige 2 täpsustab, et projekti abikõlblikkuse periood algab taotluses märgitud ja taotluse rahuldamise otsuses sätestatud kuupäevast ning lõpeb taotluses märgitud ja taotluse rahuldamise otsuses sätestatud kuupäeval.

Lõikes 3 sätestatakse, et projekti abikõlblikkuse perioodi kestus on kuni 6 kuud, mida saab lõike 4 kohaselt mõjuval põhjusel pikendada maksimaalselt 6 kuu võrra. Tarkvaradega liitumise ja juurutamise projektid ei ole enamasti väga ajamahukad, kuid pikendamise võimalus on antud, pidades silmas ka antud toetuse võimalikku mõju teenuste kättesaadavusele. Projekti pikendamisel peab taotleja saavutama projekti taotluse rahuldamise otsuses toodud eesmärgid.

Kuna toetust makstakse riigieelarverahast, tuleb toetuste kasutamisel arvestada põhimõttega, et riigieelarveraha saab kasutada üksnes riigieelarve seadusega kinnitatud kalendriaastal ja sellele järgneval kalendriaastal. Seega, 2023. aasta rahast rahastatavaid projekte saab ellu viia kuni 2024. aasta lõpuni ning 2025. aasta rahast rahastatavaid projekte kuni 2026. aasta lõpuni.

3. peatükk

Toetuse taotlemine ning nõuded taotlejale ja taotlusele

Eelnõu § 11 toob esile toetuse taotlemise tingimused.

Lõikes 1 määratakse, et toetust saab taotleda jooksvalt, mis on mõistlik korraldus toetusskeemi iseloomu arvestades ehk rahaliselt väiksemahuliste ja lihtsamat tüüpi projektide rahastamiseks. Toetuse saamise eelduseks on taotluse vastavus toetuse andmise tingimustele. Sisuline hindamine ja pingerea moodustamine ei ole asjakohased.

Lõikes 2 sätestatakse, et Ettevõtluse ja Innovatsiooni Sihtasutus peab enne taotluse vastuvõtmise avamist kooskõlastama selle kestuse ja eelarve ning taotletava toetuse minimaalse ja maksimaalse summa Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumiga. Samuti tuleb ministeeriumiga kooskõlastada taotlusvooru peatamine ja sulgemine.

Lõige 3 kirjeldab, et taotlusvooru puudutav vajalik informatsioon, sealhulgas taotlusvooru avamis- ja sulgemiskuupäev ning taotlusvooru eelarve avaldatakse Ettevõtluse ja Innovatsiooni Sihtasutuse veebilehel.

Lõige 4 seab piirangu, et üks taotleja võib toetust saada üks kord kalendriaasta jooksul. Selline piirang tagab, et toetust saaks ja oma tööprotsesse digitaalseks muudaks võimalikult suur arv teenusepakkujaid, võimaldades samas pidevalt võtta kasutusele täiendavad tarkvarasid tööprotsesside digitaliseerimiseks ja automatiseerimiseks.

Eelnõu §-s 12 esitatakse nõuded taotlejale.

Vastavalt eelnõu paragrahvi 12 lõike 1 tingimustele saab toetuse taotlejaks olla Eestis registreeritud juriidiline isik, kohaliku omavalitsuse üksus ja selle asutus ning Eesti riigiasutus. Sõltumata taotleja juriidilisest vormist on oluline, et taotleja põhi- või kõrvaltegevus on turismiteenuste pakkumine ja taotlus ise on seotud turismiteenuste pakkumise protsesside efektiivsemaks muutmisega.

Lõige 2 kehtestab, et taotleja eelmise majandusaasta müügitulu peab olema vähemalt 30 000 eurot. Selline piirang on seotud, et toetust saaksid need turismiteenuse pakkujad, kellel on olemas varasem teenuste pakkumise baastase, mis võimaldab tarkvara kasutuselevõtuga arenguhüpet teha ning olemasolevad protsesse automatiseerida.

Eelnõu § 1 lõiked 3-5 sätestavad tingimused, mille kohaselt ei tohi taotlejail olla maksuvõlga või peab see olema ajatatud, taotleja varem saadud ja tagasi nõutud toetused peavad olema tagastatud ja taotleja peab olema elujõuline.

100 euro suurune maksuvõlg on lubatud tulenevalt maksukorralduse seaduse § 14, mille kohaselt on maksukohustuslasel, samuti muul huvitatud isikul või asutusel on õigus taotleda maksuhaldurilt tõendit maksuvõlgade puudumise kohta. Maksuhaldur on kohustatud väljastama maksuvõlgade puudumise tõendi ka juhul, kui maksukohustuslasel olev kõikide sama maksuhalduri hallatavate maksude võlg, arvestamata haldusaktiga kindlaksmääramata intressi, on väiksem kui 100 eurot või kui maksuvõla tasumine on ajatatud. Tõendit maksuvõlgade puudumise kohta ei väljastata, kui maksukohustuslasel on taotluse täitmise tähtpäeval täitmata maksudeklaratsiooni esitamise kohustus ning maksusummat ei ole määranud ka maksuhaldur.

Lõike 6 kohaselt ei tohi taotlejal ega seaduslikul esindajal olla kehtivat karistust teatud süütegude eest.

Lõiked 7 ja 8 kehtestavad vähese tähtsusega abi määrusest tulenevad piirangud taotlejale. Vähese tähtsusega abi arvestust peetakse abi saaja kohta, mis tähendab seda, et taotlejale kõigi erinevate meetmete kaudu antud vähese tähtsusega abi peab vastama §-s 13 sätestatud tingimustele.

Eelnõu §-s 13 sätestatakse nõuded taotlusele.

Vastavalt eelnõu § 13 lõikele 1 peab taotlus peab vastama kõikidele määruse tingimustele ja olema esitatud ettenähtud korras ja vormil.

Eelnõu § 13 lõike 1 punkti kohaselt esitatakse taotluses taotleja üldandmed - taotleja nimi, registrikood ja EMTAK tegevusala kood. EMTAK tegevusala kood ei oma tähtsust toetuse määramisel või mitte määramisel - toetust võib saada ka ettevõtte/organisatsioon, kellel on muu põhitegevusala, ent kes osutab kõrvaltegevusena turismiteenuseid. EMTAK koodi läheb Ettevõtluse ja Innovatsiooni Sihtasutusel vaja andmete riigiabi ja vähese tähtsusega abi registrile esitamisel.

Taotlus peab § 13 lõike 1 punkti 2 kohaselt muu hulgas sisaldama kirjeldust selle kohta, kuidas planeeritavad tegevused panustavad käesolevas määruses toodud eesmärkide ja tulemuste saavutamisesse.

Eelnõu § 13 lõike 2 punkti 2 alusel peab taotleja kirjeldama oma tegevust määruses loetletud ühe või mitme turismiteenuse pakkujana. Lisaks peab taotleja sama lõike punkti 3 kohaselt näitama ära, millist teenust ja millises avalikus kanalis külastajatele pakub. Selleks tuleb esitada *online* kanalite, nt veebilehe, sotsiaalmeedia kanali, Puhka Eestis vm andmebaasi link, kus ta oma pakutavat turismiteenust tutvustab ja/või müüb.

Eelnõu § 13 lõike 2 punkti 5 järgi peab taotleja nimetama tarkvarad, millega liitumiseks või liidestamiseks ta toetust taotleb ning kirjeldama, kuidas ja missugune teenuse osutamise protsess seeläbi efektiivsemaks muutub.

Taotleja peab § 13 lõike 2 punktide 6-7 kohaselt kirjeldama projekti kulud ning lisama kulude aluseks olevad hinnapakkumised. Iga kuluartikli kohta peab esitama vähemalt ühe hinnapakkumise.

Eelnõu § 14 kirjeldab, kuidas toimub taotluse menetlemine, ning missugused on Ettevõtluse ja Innovatsiooni Sihtasutuse poolt läbiviidavad tegevused ja tähtajad. Näiteks lõige 1 näeb ette, et taotluse menetlemise tähtaeg on kuni 40 tööpäeva. Vastavalt lõikele 4 on põhjendatud juhtudel Ettevõtluse ja Innovatsiooni Sihtasutusel õigus seda tähtaega pikendada kuni 10 tööpäeva võrra.

Eelnõu § 15 sätestab, millistel tingimustel on võimalik taotleja ja taotlus nõuetele vastavaks tunnistada, samuti asjaolud, mille esinemisel ei tunnistata taotlust nõuetele vastavaks.

Eelnõu §-s 16 on kirjeldatud taotluse rahuldamise või rahuldamata jätmise tingimused.

Ettevõtluse ja Innovatsiooni Sihtasutus saab rahuldada taotluse taotletud mahus, rahuldada taotluse osaliselt või kõrvaltingimustega või jätta taotlus rahuldamata.

Samuti on eelnõu §-s 16 kirjeldatud, mida märgitakse ja täpsustatakse taotluse rahuldamise ja rahuldamata jätmise otsuses.

Paragrahvi lõikes 2 on välja toodud, et taotluste rahuldamata jätmise otsused tehakse ka eelarve lõppemisel.

Eelnõu § 17 kirjeldab, millistel juhtudel ja tingimustel võib taotluse osaliselt või kõrvaltingimusega rahuldada. Eelnõu § 17 lõike 2 kohaselt peab taotleja taotluse osalise rahuldamise korral andma nõusoleku toetussumma või projekti muutmiseks. Juhul kui taotleja ei nõustu taotluse osalise rahuldamisega, teeb Ettevõtluse ja Innovatsiooni Sihtasutus taotluse

rahuldamata jätmise otsuse. Eelnõu § 17 lõiked 3 ja 4 kirjeldavad taotluse kõrvaltingimusega rahuldamise korda.

Eelnõu §-s 18 nähakse ette taotluse rahuldamise otsuse muutmise ja kehtetuks tunnistamise tingimused. Eelnõu § 18 lõige 1 sätestab, et taotluse rahuldamise otsust võib muuta nii Ettevõtluse ja Innovatsiooni Sihtasutuse kui ka taotleja algatusel. Sama paragrahvi lõige 2 nimetab, et taotluse rahuldamise otsust ei ole vaja muuta, kui muudatus seisneb vaid tõstetes eelarveridade vahel – sel juhul saab taotleja muudatuse Ettevõtluse ja Innovatsiooni Sihtasutusega kooskõlastada lihtkirjalikus vormis. Samas on § 18 lõike 3 kohaselt vaja silmas pida, et kui projekti kogukulu väheneb, siis muutub sellega proportsionaalselt ka toetuse suurus ehk projekti rahastatakse alati maksimaalselt kuni 70% toetuse ja minimaalselt vähemalt 30% omafinantseeringu määraga.

Eelnõu § 18 lõike 4 kohaselt hindab Ettevõtluse ja Innovatsiooni Sihtasutus taotleja esitatud muudatustaotluse asjakohasust ja vajalikkust ning sama paragrahvi lõike 5 kohaselt võib Ettevõtluse ja Innovatsiooni Sihtasutus muudatustaotluse rahuldamisest ka keelduda, kui see ei ole asjakohane ja vajalik või kui soovitatav muudatus ei aita kaasa oodatavate tulemuste saavutamisesse või põhjustab asjaolu, et projekti tegevusi ei lõpetata abikõlblikkuse perioodil.

Eelnõu § 18 lõiked 6–8 sätestavad taotluse rahuldamise otsuse muutmise tähtajad ja muudatuste tegemise võimaliku perioodi. Kui taotluse rahuldamise otsust ei ole võimalik muuta, võib Ettevõtluse ja Innovatsiooni Sihtasutus § 18 lõike 9 kohaselt taotluse rahuldamise otsuse osaliselt või täielikult kehtetuks tunnistada.

Eelnõu § 18 lõikes 9 kirjeldatakse ka muid asjaolusid, mil Ettevõtluse ja Innovatsiooni Sihtasutus taotluse rahuldamise otsuse osaliselt või täielikult kehtetuks tunnistab, mis võib juhtuda nii sihtasutuse enda kui taotleja initsiatiivil.

Eelnõu § 18 lõige 10 sätestab, et taotluse rahuldamise otsuse osaliselt või täielikult kehtetuks tunnistamise korral tuleb toetuse saajal toetus osaliselt või täielikult tagastada. Toetus tuleb osaliselt tagastada näiteks juhul, kui taotleja on projekti ellu viinud või saab projekti ellu viia nõuetekohaselt vaid osaliselt. Toetus tuleb täielikult tagastada muu hulgas juhul, kui selgub, et taotleja ei ole projekti nõuetekohaselt ellu viinud või ta ei saa seda teha. Lõige 11 sätestab asjaolud, mil Ettevõtluse ja Innovatsiooni Sihtasutus võib toetust vähendada.

Taotluse rahuldamise otsuse kehtetuks tunnistamisel peab järgima proportsionaalsuse ja ärakuulamise nõudeid, kuid arvestusega, et taotluse rahuldamise otsus ei tohi jääda kehtima selliselt, et see on vastuolus eelnõus sätestatuga. Kui avastatakse tahtlik valeandmete esitamine, siis tolerantsus puudub, mis tähendab, et sellise asjaolu avastamisel tunnistatakse taotluse rahuldamise otsus kehtetuks.

4. Peatükk

Aruande esitamine ja toetuse maksmine

Eelnõu § 19 sätestab toetuse kasutamisega seotud aruande esitamise tingimused.

Toetuse saaja esitab e-toetuse keskkonna kaudu ainult lõpparuande. Kuna tegemist on lihtsate ja lühikeste projektidega, on nii toetuse saaja kui andja halduskoormust arvestades mõistlik, et toetuse saaja esitab vaid ühe lõpparuande. Eelnõu § 20 lõike 2 kohaselt avaldab Ettevõtluse ja Innovatsiooni Sihtasutus lõpparuande vormi oma kodulehel. Lõike 4 kohaselt sisaldab

lõpparuanne projekti peamiste tegevuste kirjeldust ja teavet projekti väljundite ja tulemuste saavutamise kohta.

Eelnõu § 19 lõike 6 kohaselt on aruande menetlemiseks Ettevõtluse ja Innovatsiooni Sihtasutusele ette nähtud kuni 30 tööpäeva ning lõike 5 kohaselt võib Ettevõtluse ja Innovatsiooni Sihtasutus projektide lõpparuannete hindamiseks kaasata ka eksperte.

Eelnõu § 20 kirjeldab toetuse maksmise korda. Toetuse saajad esitavad maksetaotluse struktuuritoetuste registri e-toetuse keskkonna kaudu koos lõpparuandega ehk ainult ühe maksetaotluse projekti lõppemisel.

Eelnõu § 20 lõigete 1-2 kohaselt makstakse toetust toetuse saajale vastavalt taotluse rahuldamise otsuses sätestatud tingimustele tegelike kulude alusel peale tegevuste läbiviimist ja sellega kaasnevate abikõlblike kulude kandmist. Toetuse väljamaksmise eelduseks on projekti lõpparuande kinnitamine Ettevõtluse ja Innovatsiooni Sihtasutuse poolt vastavalt lõikele 4 ja lõike 8 punktile 3.

Vastavalt § 20 lõikele 2 tuleb maksetaotlus esitada taotluse rahuldamise otsuses sätestatud tähtajal ning Ettevõtluse ja Innovatsiooni Sihtasutus menetleb maksetaotlused 30 tööpäeva jooksul vastavalt lõikele 5.

Lõiked 6 ja 7 kirjeldavad maksetaotluse kontrollimise ja puuduste kõrvaldamise protseduure.

Lõige 8 kirjeldab olukordi, millal Ettevõtluse ja Innovatsiooni Sihtasutus võib teha toetuse maksmisest osalise või täieliku keeldumise otsuse.

Juhul kui taotluse rahuldamise otsus on tehtud kõrvaltingimusega, makstakse toetus välja pärast kõrvaltingimuse täitmist kooskõlas eelnõu § 17 lõikega 4.

5. peatükk

Toetuse saaja ning Ettevõtluse ja Innovatsiooni Sihtasutuse õigused ja kohustused ning toetuse tagastamine

Eelnõu § 21 sätestab toetuse saaja õigused ja kohustused. Kooskõlas lõikega 1 on toetuse saajal õigus saada Ettevõtluse ja Innovatsiooni Sihtasutuselt informatsiooni ja nõuandeid, mis on seotud toetuse kasutamise ja toetuse saaja kohustustega. Peamiste toetuse taotlemiseks vajalike dokumentide kohta töötab Ettevõtluse ja Innovatsiooni Sihtasutus välja vormid.

Eelnõu § 21 lõige 2 sätestab toetuse saaja kohustused, milleks on muu hulgas projekti elluviimine kooskõlas taotluse rahuldamise otsuse tingimustega ning muude kehtivate õigusaktide nõuetega, projekti raamatupidamise eraldi hoidmine toetuse saaja muudest kuludokumentidest, kasutades selleks eraldi arvestussüsteemi või raamatupidamiskoodi, ning projektiga seonduva dokumentatsiooni säilitamine, toetuse kasutamise aruande ja muu projekti elluviimise seisukohalt olulise teabe esitamine, järelevalve ja auditi võimaldamine.

Eelnõu § 22 sätestab Ettevõtluse ja Innovatsiooni Sihtasutuse õigused ja kohustused.

Lõike 1 kohaselt on Ettevõtluse ja Innovatsiooni Sihtasutusel õigus kontrollida projekti järelevalve teostamise raames toetuse kasutamise tingimuste täitmist, sealhulgas viibida

toetuse saaja ruumides ning territooriumil ning kontrollida toetuse kasutamisega seotud andmeid, dokumente ja muid materjale.

Ettevõtluse ja Innovatsiooni Sihtasutusel on lõike 2 kohaselt ka hulk mitmesuguseid kohustusi. Näiteks on ta kohustatud koostama asjakohased juhendid, vormid, töökorrad ja tegema need taotlejale ja toetuse saajale kättesaadavaks; avaldama avalikku infot toetuse kasutamise kohta ning kaitsma taotlejate ja toetuse saajate konfidentsiaalset infot; kontrollima projektide elluviimist ja seirama pidevalt toetuse rahalisi jääke; koguma ja esitama MKM-ile ülevaateid toetusmeetme jooksvast rakendamisest ning osalema mõjuanalüüsi elluviimisel; menetlema toetuse kasutamise aruandeid, sealhulgas läbi vaatama toetuse saaja koostatud projekti lõpparuanded. Samuti peab Ettevõtluse ja Innovatsiooni Sihtasutus kandma info vähese tähtsusega abi andmise kohta riigiabi registrisse ja säilitama riigiabi andmisega seotud andmed kümme aastat alates viimasest taotluse rahuldamise otsusest.

Eelnõu §-iga 23 reguleeritakse toetuse osalise või täieliku tagasinõudmise otsuse tegemist ja toetuse tagasimaksmist nimetatud otsuse alusel. Toetust taotledes nõustub taotleja toetuse eraldamise tingimustega, sealhulgas kohustusega maksta toetus tagasi, kui toetust on saadud mitteabikõlbliku kulu katteks või esineb toetuse tagasinõudmise muu alus. Toetuse tagasinõudmise otsus on haldusmenetluse seaduse² (HMS) tähenduses haldusakt.

Toetuse tagasinõudmise otsus tuleb lõike 1 punkti 1 kohaselt teha näiteks siis, kui hüvitamiseks esitatud kulu osutub mitteabikõlblikuks. Näiteks juhul, kui kulu liik ei ole abikõlblik või kui kulu liik on abikõlblik, kuid see ei ole seotud toetatava tegevusega. Toetuse tagasinõudmise otsus tuleb teha ka siis, kui selgub, et toetust on välja makstud mitteabikõlbliku kulu hüvitamiseks – sel juhul kaalutlusõigus, kas teha toetuse tagasinõudmise otsus või mitte, puudub.

Toetuse tagasinõudmise otsus tehakse lõike 1 punkt 2 kohaselt kaalutlusõiguse alusel, kui toetuse saaja on rikkunud toetuse saaja kohustust või jätnud täitmata nõude, mis on mõjutanud või võib mõjutada kulude abikõlblikkust. Siin peetakse silmas olukorda, kus toetuse saaja ei järgi menetluskorda või ei täida kohustust või nõuet ning täitmata jätmisega kaasnevat kahjusummat ei ole võimalik üheselt võlaõigusseaduse tähenduses tuvastada. Näiteks on kahjustatud raha säästliku kasutamise põhimõtet.

Lõike 1 punktis 3 on nimetatud toetuse tagasinõudmise alusena toetuse saaja suhtes algatatud likvideerimis- või pankrotimenetlus. Kui toetuse saaja suhtes on algatatud likvideerimis- või pankrotimenetlus, ei tekita see fakt üksi veel iseenesest alust teha otsus toetus tagasi nõuda, kuid on Ettevõtluse ja Innovatsiooni Sihtasutusele ajend, et hinnata, kas käimasoleva projekti toetatav tegevus jääb sealjuures pooleli, mõjutab see projekti elluviimiseks vajalikku finantssuutlikkust (sh vajalik haldus- ja toimimissuutlikkus) või projekt viiakse lõpuni, eesmärgid saavad täidetud.

Juhul kui Ettevõtluse ja Innovatsiooni Sihtasutusel ei ole võimalik rikkumise rahalise mõju suurust hinnata, võib ta kaalutlusõigusele tuginedes vähendada toetust proportsionaalselt rikkumise raskusega.

Lõike 2 kohaselt tuleb toetus tagastada toetuse tagasinõudmise otsuse kehtima hakkamise päevast arvestades 60 kalendripäeva jooksul. Toetuse tagasinõudmise otsus kui haldusakt

² [RT I, 03.02.2023, 14](#)

hakkab HMS-i § 61 lõike 1 järgi kehtima alates selle teatavaks tegemisest või kättetoimetamisest koostoimes HMS-i § 62 lõike 2 punktiga 2, mille kohaselt tuleb haldusakt teha menetlusosalisele kättetoimetamisega teatavaks, kui varasem haldusakt tunnistatakse kehtetuks või seda muudetakse. Dokument või teade dokumendi kättesaadavaks tegemise kohta on HMS-i § 27 lg 2 punktide 3 ja 4 kohaselt kätte toimetatud, kui see on edastatud äriühingu äriregistrisse kantud elektronposti aadressil või avalik-õigusliku juriidilise isiku äriregistrisse kantud või nimetatud isiku avaldatud elektronposti aadressile.

Kui toetuse tagasinõudmise otsuse sisuks on kogu toetus tühistada, tunnistatakse toetuse tagasinõudmise otsus kehtetuks. Seda ka seetõttu, et kui määratud toetust toetuse tagasinõudmise otsuse tõttu saada ei ole, lõpevad taotluse rahuldamise otsuse kehtetuks tunnistamisel ka toetuse saaja muud kohustused, näiteks kohustus viia toetatavad tegevused lõpuni.

Enne toetuse tagasinõudmise otsuse tegemist tuleb anda toetuse saajale võimalus asjaolusid selgitada ehk ta ära kuulata. Nii ära kuulamise käigus kui kümne tööpäeva jooksul alates toetuse tagasinõudmise otsusest võib toetuse saaja esitada taotluse tagasimakse ajatada. Toetuse tagasimakse ajatamise tingimusi reguleerivad eelnõu § 23 lõiked 4-8.

3. Eelnõu vastavus Euroopa Liidu õigusele

Eelnõu on kooskõlas Euroopa Liidu õigusega ning järgib Euroopa Komisjoni määrust (EL) nr 1407/2013, milles käsitletakse Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklite 107 ja 108 kohaldamist vähese tähtsusega abi suhtes.

4. Määruse mõjud

Toetusega rahastatavate projektide tegevuste tulemusel kasvab Eesti turismiteenuste pakkujate võimekus pakkuda oma teenuseid kiiremini, efektiivsemalt ja suuremale hulgale klientidele. Kasvab võimekus luua uusi ja paremaid (s.h näiteks *online* broneerimise võimalused) teenuseid, sh nišiteenuseid, ja pakkuda neid sihetatult huvitatud klientidele.

Toetuse tulemusena kasvab teenusepakkujate ressursiefektiivsus ja lisandväärtus. Kasutusele võetud digilahendused võimaldavad automatiseerida tööprotsesse, väheneb vajadus lihtsamate standardsete tööloikude täitmise ja madalama lisandväärtusega tööjõu järele ning turismisektoril on võimalik pakkuda suurema lisandväärtusega ja kõrgema palgaga töökohti. Kasvab sektori maine nii klientide, koostööpartnerite, töötajate kui ka avalikkuse silmis.

Tööprotsesse digitaliseerides ja automatiseerides säästavad turismiteenuse pakkujad nii enda kui ka keskkonna ressursse ning kasvab teenuste kättesaadavus nii digitaalselt kui ka füüsiliselt, sealhulgas ka eristuvate ja erivajadustega inimestele.

Toetuse andmine võimaldab parandada küllastajateekonda, suurendada info kättesaadavust teenuste kohta, vähendada teenuse osutamise ooteaega nii riigisisestele kui välisriikide klientidele, mis aitab kaasa turismisektori müügitulu ja ekspordivõimekuse kasvule. Madala lisandväärtusega ja madala palgaga töökohad saab asendada kõrgema kvalifikatsiooni, lisandväärtuse ja töötasuga töökohtadega. Seega aitab toetus kaasa nii suurema tööjõu- kui ka tulumaksu laekumisena riigieelarve tasakaalule ning kasvatab Eesti eksporditulu.

Toetuse tulemusel on turismisektoril, aga ka riigil olemas paremad andmed nii äri- kui ka poliitikakujunduslike otsuste tegemiseks.

Kaudselt suurendab toetuse andmine turismisektori tehnoloogilist võimekust tervikuna ja annab hoogu uute digitaalsete tehnoloogiate, sh tehisintellekti juurutamiseks.

5. Määruse rakendamisega seotud tegevused, vajalikud kulud ja määruse rakendamise eeldatavad tulud

Määruse rakendamise eest vastutab Ettevõtluse ja Innovatsiooni Sihtasutus. Toetuse rakendamine on planeeritud riigi eelarvestrateegia baasrahastusena Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi eelarves. Projektide kohustusliku omafinantseeringu tagavad toetuse saajad. Määruse rakendamise, sealhulgas taotluste menetlemise, projektide elluviimise ja kulude ning aruannete kontrollimisega seotud kulud eraldab Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium. Määruse rakendamisega ei kaasne otseseid tulusid riigieelarvesse.

6. Määruse jõustumine

Määrus jõustub üldises korras kolmandal päeval pärast Riigi Teatajas avaldamist.

7. Eelnõu kooskõlastamine, huvirühmade kaasamine ja avalik konsultatsioon

Eelnõu esitati eelnõude infosüsteemi kaudu kooskõlastamiseks Rahandusministeeriumile ja Riigi Tugiteenuste Keskusele ning arvamuse avaldamiseks Ettevõtluse ja Innovatsiooni Sihtasutusele. Eelnõule esitatud märkused ning nendega arvestamine nähtub seletuskirja lisast.